

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Sigurd.bordvik@jd.dep.no
Kenneth.baklund@jd.dep.no

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL NORWAY
Grensen 3, N-0159 Oslo
P.O. Box 702 Sentrum, N-0106 Oslo
T: +47 22402200 F: +47 22402250
E: info@amnesty.no W: www.amnesty.no

Oslo, 9. oktober 2013

Hørings svar fra Amnesty International i Norge

Høring om forskriftsregler om behandling av sikkerhetssaker

Vi gjør oppmerksom på at Amnesty International i Norge ikke tidligere har levert svar på høringen om endringer i utlendingsloven vedrørende behandling av sikkerhetssaker.

Lovendringene og forskriftsendringene har som formål å legge til rette for kontradiksjon i saker der opplysninger som er gradert etter sikkerhetsloven eller beskyttelsesinstruksen må hemmeligholdes, og sikre en effektiv og rettssikker saksbehandling tilpasset sakenes særegne karakter og virkelighet.

Kort oppsummert Amnesty International i Norges kommentarer på lovendringene:

- *Inngrep i retten til opphold for utlendinger med oppholdstillatelse; i stede for at det er slik det er i dag der departementet kan instruere UDI om innholdet i vedtaket, skal departementet selv treffe avgjørelsen i første instans. Det blir ikke da lenger en to-instansbehandling i forvaltningen, men rett til uten kostnad å bringe saken inn for domstolene. Amnesty er enig at dette innebærer en styrking av utlendingens rettsikkerhet i disse sakene. Men, Amnesty er skeptisk til at det ikke legges opp til samme saksbehandling i saker der det gjelder vedtak eller beslutning rettet mot utlendinger uten oppholdstillatelse. Dette er også et inngripende vedtak. Også her burde departementet truffet avgjørelsen i første instans med påfølgende mulighet for å bringe saken inn for domstolene uten kostnad.*

- *Når det i saken legges frem opplysninger som skal holdes hemmelig av hensyn til rikets sikkerhet eller forholdet til fremmede stater vedtas det at det opprettes en ordning der det oppnevnes en særskilt sikkerhetsklarert advokat som kan opptre i tillegg til utlendingens ordinære prosessfullmektige. Den særskilte advokaten skal ivareta utlendingens interesse i forbindelse med rettens behandling av den graderte informasjonen. Den særskilte advokaten kan som utgangspunkt ikke kommunisere med klienten etter at vedkommende er gjort kjent med den graderte informasjonen, men kun motta skriftlige henvendelser fra utlendingen/den ordinære advokaten.*

Amnesty positiv til at det opprettes særskilt advokat som skal ivareta utlendingens interesser og sikre mest mulig kontradiksjon. Men, vi er skeptiske til at det ikke åpnes for mer kommunikasjon mellom den særskilte advokaten og klienten/den ordinære advokaten.

Det er vedtatt en endring i utvisningsbestemmelsen. Dagens vilkår at det bare kan treffes vedtak om utvisning på grunn av grunnleggende nasjonale hensyn dersom det er «nødvendig» oppheves. Det er fortsatt vilkår at utvisningen ikke skal være et uforholdsmessig inngrep overfor utlendingen selv eller dennes nærmeste familie. Amnesty mener det er uheldig at kravet om at utvisningen skal være «unødvendig» er opphevet. Dette vilkåret vil kunne være en ekstra sikkerhet i særlige saker.

Kommentarer til forskriftsregler om behandling av sikkerhetssaker.

Kommentarer på noen av forslagene:

- **Utlendingsforskriften § 14-2.** Nødvendighetsvilkåret er opphevet i loven § 126, 2. ledd, og foreslås derfor også opphevet i forskriften.
Amnesty International i Norge hadde dessverre ikke mulighet til å svare på høringsforslaget om endringer i utlendingsloven. Amnesty mener det er uheldig at nødvendighetsvilkåret er fjernet i loven § 126, 2. ledd. Vi støtter NOAS' kommentar på dette. Når det gjelder forskriftsendringen mener vi at nødvendighetsvilkåret bør stå. Dersom innreiseforbud skal gis lengre varighet enn 5 år, må det ansees «nødvendig» av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser.

Forskriftens § 18-4 om sletting av fingeravtrykk: Fingeravtrykk slettes ikke når vedtaket er fattet av hensyn til rikets sikkerhet.

Støttes av Amnesty International i Norge.

Forskrifts § 18-12 om meldeplikt eller bestemt oppholdssted videreføres: Meldeplikt eller bestemt oppholdssted kreves når utlendingen utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser.

Støttes av Amnesty International i Norge.

Forskriftens § 18-12a pågrep og fengsling: Adgangen til pågrep og fengsling på grunn av grunnleggende nasjonale interesser er vedtatt regulert i lovens § 130 annet ledd, og det foreslås at det henvises til lovens § 130 annet ledd i forskriftens § 18-12 a.

Støttes av Amnesty International i Norge.

Forskriftens § 6-35. Eksportkontroll

Oppholdstillatelse og andre rettigheter kan nektes av hensyn som nevnt i eksportkontrollloven (hindre utføring av varer og teknologi eller ytelse av tjenester som kan være av betydning for et lands militære evne/eller brukes til terrorhandlinger) kan også omfatte rett til studier.

Amnesty International i Norge støtter innholdet i bestemmelsen og anser det som viktig at en sikrer at hensynene i eksportkontrollloven kan ivaretas. Amnesty vil stille spørsmål om sakene burde vært behandlet etter reglene som gjelder saker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Personer vil kunne nektes oppholdstillatelse i forbindelse med arbeid og studier.

Nytt kapittel 19A-4: særskilte regler for saker som berører grunnleggende nasjonale interesser

Amnesty International i Norge støtter lovendringen som er gjort m.h.t til at departementet i saker som gjelder inngrep i retten til opphold for utlendinger med oppholdstillatelse. Amnesty har ikke hatt mulighet til å kommentere lovendringen, og vil her påpeke at vi er skeptisk til at det ikke legges opp til samme saksbehandling i saker der det gjelder vedtak eller beslutning rettet mot utlendinger uten oppholdstillatelse. Dette er også et inngripende vedtak. Også her burde departementet truffet avgjørelsen i første instans med påfølgende mulighet for å bringe saken inn for domstolene uten kostnad.

Amnesty anser at det vil kunne være problematisk at UDI til enhver tid skal ha ansvaret som vedtaksorgan, samtidig som UDI som hovedregel skal legge til grunn vurderinger fra PST og Utenriksdepartementet, vurderinger som i visse tilfeller bygger på gradert informasjon som ikke blir forelagt UDI. UDI vil med andre ord måtte stå som ansvarlig vedtaksorgan i enkeltsaker der de i praksis pålegges å følge de vurderinger som allerede er gjort av PST og Utenriksdepartementet og basert på informasjon de ikke har tilgang til og dermed heller ikke kan verifisere. En slik praksis vil kunne undergrave UDIs status.

Saksbehandling i domstolen

Amnesty International i Norge støtter retten til uten kostnad å bringe saken inn for domstolene. Amnesty er enig at dette innebærer en styrking av utlendingens rettsikkerhet i disse sakene.

Amnesty støtter også at gruppen av ferdig sikkerhetsklarerte advokater utnevnes av | domstolene.

§19A-10 Kommunikasjon

Amnesty er skeptiske til at den særskilte advokaten som utgangspunkt ikke kan kommunisere med klienten etter at vedkommende er gjort kjent med den graderte informasjonen. Dette kan ifølge § 19A-10, 3. ledd kun skje dersom departementet etter begjæring om dette samtykker, ellers kan den særskilte advokaten kun motta skriftlige henvendelser fra utlendingen/den ordinære advokaten. Amnesty mener at det burde muliggjøres kommunikasjon mellom den særskilte advokat og klient også etter at advokaten er gjort kjent med den graderte informasjonen, for å sikre utlendingens rettigheter og mulighet for kontradiksjon.

Vennlig hilsen

Amnesty International i Norge

John Peder Egenæs
Generalsekretær

(Sign.)

Beate Ekeløve-Slydal

Beate Ekeløve-Slydal
Politisk rådgiver